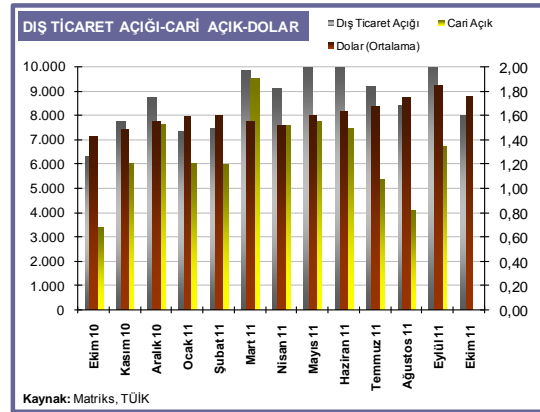

EKONOMİ BÜLTENİ 94

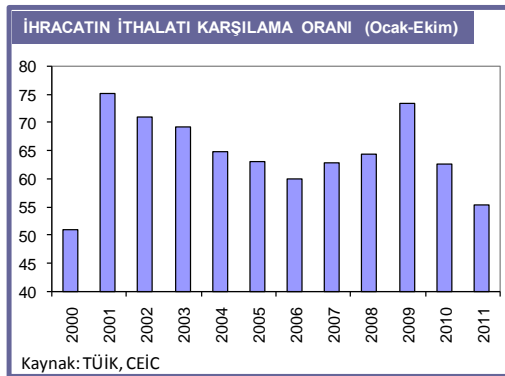
30 Kasım 2011

Dış Ticaret Açığı 90 Milyar Dolara Ulaştı.

TÜİK tarafından açıklanan dış ticaret verilerine göre, Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %8,9 artarak 11,9 milyar dolar, ithalat ise %15,1'lik artışla 19,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ekim ayında ithalat artış hızının önceki aya göre yavaşladığı gözlenmektedir. Son beş yıllık sanayi üretim endeksine baktığımızda, Ağustos aylarında düşüş, Eylül ve Ekim aylarında artış eğilimi gözlenmektedir. Benzer eğilim, ithalat verilerinde de gözlenmektedir. Ancak, 2010 yılı Eylül ayında, sanayi üretimi ve ithalatta talebin bir ay ertelenerek Ekim ayına yansımaları, Ekim 2011'deki ithalat artışı üzerinde baz etkisi yaratarak olduğundan daha hızlı bir ivme kaybı gözlenmesine neden olmuştur. Dış ticaret açığı ise 2011 yılı Ocak-Ekim döneminde, Ekim ayındaki 7,9 milyar dolarlık değerle birlikte 90,2 milyar dolara ulaşmış olup, bu açık bir önceki yılın aynı dönemine göre %63,5'lik bir artışı gözler önüne sermektedir. Yüksek kurun ithalatı dizginlemesiyle dış ticaret açığındaki artış hızı, Ekim ayında hız kesti. Dış ticaret açığının önümüzdeki dönemde, yüksek kurlar sebebiyle gerilemesi beklenebilir.

İhracatın İthalatı Karşılama Oranı Son On Yılın En Düşüğünde...

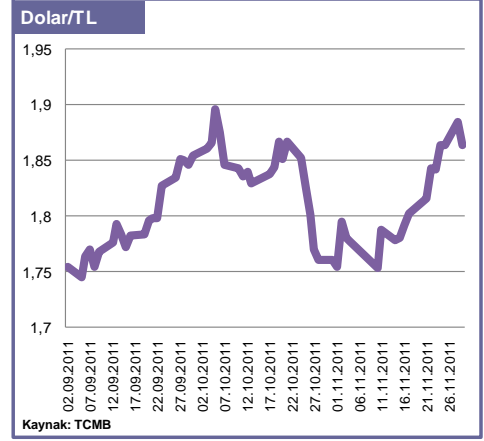

2011 yılının ilk on ayında ise önceki yılın aynı dönemine göre ihracat %20 artarak 111,3 milyar dolar, ithalat ise %36,3 artarak 201,5 milyar dolara ulaşmıştır. **İhracatın ithalatı karşılama oranı**, Ekim ayında %59,9 ile bir önceki yılın aynı ayına göre 3,5 puan gerileme kaydederken, **Ocak-Ekim döneminde ise ortalama %55,3** düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu oran, **2000 krizinde gerçekleşen %51'den sonra son on yılın en düşük değerini temsil etmektedir**. On yıllık ortalama ise %65 düzeyindedir. Yurtiçi üretimin önemli ölçüde ithal sermaye ve aramalarına olan bağımlılığı ve yerli üretime geçişin zaman alması, kur artışlarının ithalat üzerinde eş zamanlı yansımaları geciktirmiştir. Nisan 2011'den bu

güne kadar devam eden kur artışlarının ithalat üzerindeki zayıflatıcı etkisinin, Ekim ayında gözlenmeye başladığı anlaşılmaktadır. Ancak, bu yavaşlamanın bir kısmının Ekim 2010'daki baz etkisinden kaynaklandığını da göz ardı etmemek gerekmektedir. İthalatta gözlenen zayıflamanın yılın son aylarında da devam etmesini ve ihracatın ithalatı karşılama oranındaki düşüş eğiliminin devam etmesini beklemekteyiz.

Döviz Kurlarının Küresel Risk Algılamalarına Bağlı Hareketi Devam Edebilir...

Son aylarda, TL'nin değer kaybının en önemli nedeni olan küresel risk algılamalarındaki artış, Avrupa Birliği'nin borç sorununa ilişkin 9 Aralık'taki AB zirvesinden bir çözüm planının çıkacağı beklentileriyle bir miktar olumluya dönmüş durumda. Ancak, OECD'nin küresel büyümeye ilişkin tahminlerini düşürmesi ve özellikle İtalya'nın kurtarılmasına yönelik mevcut kaynakların yeterli olmayacağı göz önüne alındığında, iyimserliğin çok uzun sürmeyeceği düşünülebilir. AB zirvesinden çıkacak olası çözüm senaryolarının, küresel krizin daha hafif atlattırılmasını sağlayacak önlemlerden ibaret olacağını düşünmekteyiz. Bu bakımdan, AB'de artan likidite ihtiyaçlarının yaratacağı sermaye çıkışlarına bağlı olarak, döviz kurundaki yüksek seyrin, 2012 yılında da devam edeceği beklenebilir.

Irak ve İran Yeni İhracat Pazarları Olarak Dikkat Çekiyor...

İHRACAT YAPILAN ÜLKELER			İTHALAT YAPILAN ÜLKELER		
Ülke	Milyar \$	% Büy.	Ülke	Milyar \$	% Büy.
Almanya	11,7	25,0	Rusya	19,0	10,7
Irak	6,6	38,7	Almanya	19,4	41,1
İngiltere	6,7	15,2	Çin	18,3	31,6
İtalya	6,7	24,9	İran	10,6	72,7
Rusya	4,9	33,6	İtalya	11,2	37,7
Fransa	5,8	15,4	A. B. D.	13,4	41,5
A. B. D.	3,7	21,0	Fransa	7,8	21,0
İspanya	3,3	15,6	Hindistan	5,5	98,7
Mısır	2,3	21,5	İspanya	5,2	34,3
İran	2,9	25,5	İngiltere	4,8	29,5

2011 Ocak-Ekim dönemi itibariyle bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler arasında yer alan Irak, Rusya, Almanya ve İran pazarlarının sırasıyla %38,7, %33,6, %25 ve %25,5 ile önemli ölçüde arttığı dikkat çekmektedir. Diğer yandan borç sorunuyla boğuşan PİİGS (Portekiz, İrlanda, İtalya, Yunanistan ve İspanya) ülkelerine olan ihracatın sınırlı düzeyde arttığı gözlenmektedir. AB'deki sorunlu ülkeler kervanına Fransa ve İngiltere'nin de dahil olabileceği endişelerini de göz önüne aldığımızda, Türkiye'yi ihracat yapısını değiştirmeye zorlayacaktır. Bu noktada, Suudi Arabistan, Irak, İran ve

Türki Cumhuriyetlere yönelik yeni pazar arayışlarının gündeme gelebileceğini düşünmekteyiz. Aynı dönemde, en çok ithalat yapılan ülkeleri incelediğimizde ise, Türkiye'nin İran ve Hindistan'dan olan ithalatının sırasıyla %72 ve %98,7 ile keskin bir şekilde arttığı gözlenmektedir.

OKFRAM olarak, 2012 yılında ABD ve AB'deki borç krizinin devam edeceği ve OECD'nin son raporuna göre ekonomik büyümenin küresel ölçekte %3,4, Avrupa'da -%0,4 ve Türkiye'de ise %3 düzeyinde gerçekleşeceği öngörülerine bağlı olarak, 9 Aralık'taki AB Zirvesi'nden beklenen çözüm umutlarına rağmen, önümüzdeki dönemde küresel ekonomiye ilişkin yüksek risk algılamasının devam edeceğini düşünmekteyiz. Türkiye'nin toplam ihracat gelirlerinin yaklaşık yarısını oluşturan AB pazarında, borç krizini aşmak üzere uygulanacak olan mali sıkılaştırma önlemleri ise, dış talebi daraltacağından; Türkiye'nin ihracatında bir gerilemeye neden olabilir. Banka kredilerindeki kemer sıkma politikalarının iç tüketimi ve dolayısıyla üretimde kullanılan sermaye malı ithalatını azaltması beklenebilir. Dolar kurundaki yüksek seyrin de ithalatı dizginlemedeki katkısı devam edebilecektir. Ancak, petrol ve enerji gibi dışa bağımlılığın yüksek olduğu ara malların ithalatındaki gerileme ise sınırlı düzeyde kalabilecektir.